

Kotimaisen elokuvan yli satavuotinen historia on tuottanut elokuvien lisäksi melkoisen määrän painettua materiaalia: elokuvalehtiä, kirjoja, nuotteja, käsiohjelmia, julisteita, postikortteja ym. Elokuvaan liittyvät painotuotteet huokuvat historiaa ja nostalgiaa ajalta jolloin Helsingissäkin oli elokuvateattereita joka kaupunginosassa. Keräilykohteena alue on kuitenkin haastava, sillä pienpainatteen ja julisteiden heitetään useimmiten roskiin näytösten loputtua.

Suomen Antikvariaattiyhdistyksen tuottamassa näyttelyssä (osasto 6p54) esitellään tänä vuonna kotimaiseen elokuvaan liittyviä painotuotteita. Näyttelyn on koostanut kokoelmastaan Juha Seitajärvi, jolle elokuvat ovat rakkaan harrastuksen lisäksi myös ammatti. Hän on toiminut tutkijana Kansallisessa audiovisuaalisessa instituutissa (KAVI, ent. Suomen elokuva-arkisto) 20 vuotta, mitä ennen yli 15 vuotta harrastajana ja keräilijänä. Kipinän suomalaisiin elokuviin Seitajärvi sai tv:n vanhoista kotimaisista elokuvista, ensimmäiset elokuvateatterielämykset hän koki lin työväentalolla. Tuolloin kyseessä olivat Pekka ja Pätkä -elokuvien uusintakerros ja Speden *Tup akka lakko* (1980). Hieman myöhemmin Tulion hurjat melodraamat laajensivat elokuvan moninaista kirjoa.

Seitajärvi kertoo keräilystään: 'Onnistuin löytämään jo 1980-luvulla innostustani syventämään vanhoja elokuvalehtiä, kirjoja ja muuta suomalaiseen elokuvaan liittyvää aineistoa. Ostin lukioikäisenä ensimmäiset *Elokuva-Aitan* vuosikertani. Myöhemmin olen löytänyt vastaavia lukemattomista antikvariaateista ympäri Suomea. Keräilykohteisiini ovat kuuluneet sellaiset näytelmät ja romaanit, joista on tehty Suomessa elokuva. Niiden juonikaaria ja henkilögallerioita olen sitten verrannut toisiinsa. Erot ovat joskus olleet melkoisen isoja. Hankintoihin kuuluvat tietysti komisario Palmut ja Niskavuoret. Muistan kuinka löysin lempielokuvistani *Tuntematon sotilas*, *"Minä elän"* ja *Seitsemän veljestä* tehdyt hienot 'filmipainokset'. Erityisen arvokkaita työlleni ovat olleet ne romaanit ja näytelmät, joiden pohjalta tehty elokuva on kadonnut tai tuhoutunut. Näiden joukossa on mm. Larin-Kyöstin *Ulkosaarelaiset* ja harvinaisemmasta päästä filmikuvien somistettu versio *Taistelun Heikkilän talosta*. Siitä nimittäin alkoi legendaarisen melodraamaohjaajan Teuvo Tulion ura. Näytelmät ja romaanit ulottuvat 1800-luvulta tähän päivään. Näyttelyssä on mukana 2000-luvun menestyselokuvia, viimeisimmästä päästä filmikansilla somistetut pokkarit *Ikitie* ja *Yösyöttö*. Lastenkirjoistakin on paljon filmipainoksia, mm. *Ella ja kaverit* -sarjasta. Mukana on lisäksi Aku Ankka -sarjakuvaversio Kaurismäen *Mies vailla menneisyyttä* -elokuvasta. Yksi pääkeräyskohteistani on suomalainen elokuvamusiikki.'

Keräilyaineistoaan Seitajärvi on pystynyt hyödyntämään lukuisissa kirjoissaan, Matti Kassila, Valentin Vaala, Hannu Leminen ja Helena Kara ovat saaneet omat kirjansa. Lisäksi hän on ollut toimittamassa usieta peruselämäkertoja, mm näyttelijä Lasse Pöystistä, Suomi-Filmin johtohahmosta Risto Orkosta, uuden aallon merkkihahmosta Risto Jarvasta ja ryöpytyksen kohteeksi joutuneesta Aku Louhimiehestä. Irtonuottien ja vanhojen pienten nuottivihkojen arvoa Seitajärvi on esitellyt 7-osaisessa *Suomalainen elokuvamusiikki* -cd-kokoelmasarjassa joka on edennyt äänielokuvan alusta 1950-luvun rillumarei-tuotantoon. Uusin Toivo Kärki -aiheinen levy ilmestyy syksyllä 2018. Työn alla on myös väitöskirja suomalaisen studioajan elokuvamusiikista.

Vaikka Seitajärven kokoelma on melkoinen, puutteitakin edelleen on. Lehdistä hän kaippaa erityisesti suomenruotsalaisia 1920-1940-lukujen lehtiä kuten *Filmrevyn*, *Film-Nytt* ja *Fama*. Näytelmistä metsästyksen kohteina ovat vielä *Neljä naista* (Serp, WSOY 1942), *Syntynyt terve tyttö* (Ensio Rislakki, Otava 1941) ja *Vaihdokas* (Selma Anttila, Otava 1912). Nuoteista taas Toivo Kärjen *Kotimaan sävel* ja *Orpopojan tango*, Tapio Ilomäen *Soi läntiset lämpimät tuulet* ja Harry Bergströmin *Kaupungin neitonen* ovat toistaiseksi väistäneet löytämistään.

KAVI:n Elonet-verkkotietokannassa on suomalaisen elokuvan tiedonkeruu (www.elonet.fi/tiedonkeruu), jossa etsitään *Suomen kansallisfilmografiaa* täydentäviä kuvauspaikka-, elokuvantekijä- ja näyttelijätunnistuksia. Kirjamessujen näyttelyssä yleisöä varten on tunnistuskuvien kansio - toivottavasti saamme täydennyksiä messukävijöiltä.

Seitajärvi on kiinnostunut kaikista kokoelmastaan puuttuvista kohteista ja kotimaiseen elokuvan liittyvistä täydennyksistä. Hänet tavoittaa puh. 040-7253564 ja email: juha.seitajarvi@kavi.fi